

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petitsor egyszeri hirdetése
 15 l. Közlemények sora 40 l.

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

**Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
 Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::**

A katonai szolgálat nevelő hatása.

Ebben a nagy világförfögetegben, midőn a katonában a hazájáért fegyverrel küzdő féltestent látjuk és el se tudjuk már képzelni, hogy volt valaha más, békésebb idő is, az első percben talán anachronizmusnak látszik a katonai szolgálat nevelő hatásáról megemlékezni. Vegyük azonban figyelembe, hogy a nevelés fogalma alá nemcsak a tanulás, nemcsak az ismeretkör tágítása, hanem a szív, a lélek fejlesztése is tartozik. Hiszen a haza férfilakosságának java, virága hagyta el a tűzhelyét, hagyta otthon a szíve jobbik felét, párját. Örülünk neki, hogy mint egy nagy esetlegességről, az ember „belső” életének legalább ébrentartásáról beszélhetünk.

Az embert a lélek különbözteti meg az állattól. De most, amikor az ádáz ellenség gyilkolásra, pusztításra kényszerített minket, ugyancsak nehéz feladat a harcokban megkeményedett katona szívéből gyengéden, nem erőszakkal lehántani a kérget és lassanként újból belécepegtetni igazi hivatásának tudatát.

És vajjon van-e erre mód, van-e erre a sok harci gond közt idő? Van. Nincsen olyan véresen tomboló ütközet, harc,

vagy csatározás, hogy a tábori lelkészek, ha kell, ott ne lennének a katonák közt. És nem csupán a súlyosan sebesülteket látják el a vallás vigaszával, de oktatnak, tanítanak, csíszolják a lelket, ha a harc csak kis időre is elül.

Az elhagyott otthon meghittségét vannak hivatva pótolni a katonai tagozásból folyó „Kameradschaft“-ok. Az együvértartás meleg gondolatát valósítja meg a katonai hatóságoknak az az intézkedése is, hogy az egyes csapatokat a lehetőséghez képest egyazon vidékről egészíti ki. Nem tartozik a ritkaságok közé, sőt nagyon is gyakori, hogy egyfalubeliek nemcsak hogy ugyanannál az ezrednél szolgálnak, de egy századba, szakaszba is kerülnek. Ennek a morális kihatása megbecsülhetetlen. Növeli az egyes emberben a biztonság érzetét, hősiességre, magyar virtuskodásra serkenti. Hadd lássa a Pista, meg a Jóska, mit tudunk és legyen majd mit elbeszélne otthon a faluban! Nem megvetendő következménye ennek az intézkedésnek az se, hogy egy bizonyos fokú kényszert teremt. Hiszen a nagy városban élő kulturember sem tudja magát emancipálni a „világ szájától”, hogy tudna tehát felülemelkedni a „falu száján” az az egyszerű ember, akinél a becsület

azt jelenti, hogy mint vélekednek róla a fatornyos hazájában?

Senki sem vonhatja kétségbe az újabban egyre jobban szaporodó tábori újságok nevelő, serkentő, felvidítő hatását. Tömegnevelést nem is lehet elképzelni hirlap nélkül. Még az is, aki nem ért az olvasás, betűvetés nehéz mesterségéhez, udomást szerez az újságban foglaltakról, elmeséli neki a társa. És ezzel kettős célt értünk el. A hallgatót az újság elvonja a fárasztó, életveszedelemmel járó szolgálat gondjától, a mesélőben pedig egy bizonyos előadási képességet fejleszt, ami elvégre szintén nem utolsó eredmény.

A frontról a „hinterlandba” kerülő katonát aztán valósággal megrohanják azok a katonai intézmények és intézkedések, melyek ugyancsak jó hatással vannak rá. Nem is szólva arról, hogy igen sok katona itt barátokzik meg a fürdés és a szappan gyakorlati értékével, csak a kórházakat kell néznünk. A rendes, tiszta, vetett ágy, az időhöz kötött táplálkozás, tisztálkodás rendhez szoktatja azt, aki előtt ezek a dolgok eddig ismeretlenek voltak és olyan, habár minimális kultúrigényeket visz magával haza, amelyeket tehetségéhez képest majd otthon is iparkodik kielégíteni. A kórház után következő állomások

TÁRCA.

Az én kettes énem.

Írta: Hegyaljai Kiss Géza.

Kiss Géza ref. lelkész barátomnak küldöm (Kákics, Baranya-m.) kartársi szeretettel.

Nem is tudom, meséltem-e már neked, angyali türelmű Olvasóm, hogy én tulajdonképpen két példányban jelentem meg. Hiszen magában véve ez nem volna baj. A baj ott kezdődik, hogy veszedelmesen igaza lett egyik bölcs professzoromnak, aki még gubókoromban megjövendölte, hogy van bennem valami *viszkéteg*, ami nem enged megmaradni más, becsületes halandók sorában, de úz, hajt, kerget felfelé — ad astra. Én ezen nem nagyon csodálkoztam, mert már akkor fel volt találva a repülőgép, hát, gondoltam, a jövőbe látó öreg úr pilótá ak szánt, amire lidérctermetem valóban predestinálnak látszott. Bizony csalódtam. Én még csak hagyján, de te kedves Olvasóm — kegyetlenül. Mert felemelkedtem ugyan a magasabb régiókba, de nem azért, hogy valami újszabású madárgéppel öregbítsem az aviatika dicő-ségét, hanem sokkal inkább azért, hogy néhány száz emészthetetlen verssel keserítsem meg a boldogtalan emberiséget. Prométheusz akartam lenni.

Le akartam hozni a mennyei tüzet. Csakhogy elkéstem. Tűz már volt a földön és igyekezett elemészteni rémes rémszerzeményeimet, helyesebben: rimes rémszerzeményeimet. Csak a korom maradt meg utána, mely letörölhetetlenül ülepedett rá a közvéleményre, amely előtt ifjúkori vétkeim örökre befekettettek és többé víz se moshatja le rólam a poéta nevet. Ezen annyira elkeseredtem, hogy — Isten bocsássa meg — már véremmel akartam lemosni a gyalázatot, mit rákentek nevemre rossz verseim századai.

A Gondviselésnek azonban mentőgondolata akadt számomra. Valamelyik lapban felfedtem nevem alatt egy verset, még pedig egy nagy hatást keltő verset, amit azonban — Isten látja lelkemet! — nem én írtam.

Meg voltam mentve.

Ettől fogva nyugodtan vétkezhettem: — volt már bűnbak, aki viselje rossz verseim átkát. Kől'séget és fáradságot nem kimélve, kinyomoztam a nevemmel azonos név alatt megjelent vers értelmi szerzőjét. Egy pápai diák volt — szegény feje. Ettől fogva készen voltam a felelettel, ha elismerő vagy fenyegető interpellációkkal támadtak felebarátaim a multakért már eléggé megbűnhődött csekélységem ellen. «Maga írta azt a szép verset?» . . . — Igen, rebegtem a szerénységtől alig hallhatóan. Ha

pedig az ajkak gúnyos fodrozódásából, a szemek nyilázó villámaiból az ellenkező hatást lehetett kivenni, akkor előkelő hidegvérrel igazoltam alibimet — hivatkozással pápai druzsámra.

Igen sok borsot törhettem már az orra alá, mert hallottam hírből, hogy erősen vágyott megismerésemre. Nekem persze nagyszerű okaim voltak, hogy a találkozásnak még a lehetőségét is kitoljam, legalább is földi életem határán túlra, mert a mennyben ha találkozunk is, ott már hihetőleg az örök megbocsátás talaján fogunk állani. Egyelőre ugyan nem igen félttem a találkától, mert jó egynéhány mértföldnyi tisztas távolság választott el tőle. Igen ám! de arra nem számítottam, hogy neki is lehet olyan csavargó természetű, mint nekem és így még a földi térségeken találkoznunk kellett. Persze csakis úgy, hogy én előre semmit sem sejtettem.

Odalent jártam akkor a Duna mentén. Csokonai Lillájának a házat és sírját szándékoztam meglátogatni Dunaalmáson. Kcrán reggelre volt tervezve az indulás és én meglehetősen korán nyugvóra tértem. Az igazak álmát akartam aludni, de igen nehezen ment. Mert a fekvőhelyem csak hóbortos nagyzással volt ágynak nevezhető. Ágynak ugyan ágy volt, de csak olyan értelemben, mint a koporsó. A katonánóták virágtalan nyelve nemes egyszerűséggel, reccsenő mivoltát ridegen feltáró hangutánzó

az üdülőtelepek. Itt a művelődés eszközei a könyvtártól a hangversenyekig és a színelőadásokig mind rendelkezésre állnak.

A nevelésnek a leghatalmasabb fegyvere azonban, melyre az élet minden fázisában szüksége van mindenkinek — a fegyelem. A sokszor leszólt, nevetséges oldalára fordított katonai fegyelem, mely szülőanyja minden állami rendnek. Hogy a fegyelemre való nevelés néha szélsőségekre vezet, nem von le az értékéből, mert nem szabad szem elől téveszteni, hogy tömegnevelésről van szó, ahol az értelmi és képzettségi fokozatok óriási szélsőségeket mutatnak föl. Az intelligens ember tudja, hogy a társadalmi hierarchia szükséges. A félművelt és műveletlen ember sajátossága, hogy nem ismer, illetve nem akar ismerni semmiféle szaktekintélyt, nálánál magasabbrendű lényt. Mindezt kiegyenlíti a fegyelem. Nézzünk csak meg egy katonaviselt, egyszerű falusi embert, hogy viselkedik az a nyilvános életben, hatóságokkal szemben stb. és mindjárt észrevesszük a különbséget...

És békés időben, midőn a napi szolgálattal mellett a katonának még mindig elég ideje akad arra, hogy helyőrségének (főleg, ha az nagy város) kulturintézményeivel, múzeumokkal, színházakkal megismerkedjék, olyan ismereteket vitt magával haza, kis falujába, melyekből nem csupán a családja, de jóformán az egész környék esztendőnkön át szedte a szellemi táplálékát.

Ez az idő azonban már csak a mesébe illik. És mivel most komoly, nagy időket élünk, nehogy elérzékenyedjünk, jobb, ha nem is eseteljük tovább ezt a régmúlt, felejthetetlen korszakot.

Adakozunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára! Hadsegélyző Hivatal főpénztára, Képviselőház.

szóval pricsnek nevezi. Nem a formáját kifogásoltam én a nyugvóhelyemnek. (Álmodtam én már édesen, valamelyik hazai váróteremben, pusztaságon is, ahol a derékaljat csupán egy savanyúvízes plakát képviselte!) — de az bosszantott, hogy ha már egyszer nem a mezitelen földön hál az ember, hanem szalmazsákon, akkor mért akar az mindenáron keményebb lenni a diófadeszkánál. T. i. — katonai előírás szerint egész frissen tömött kaszárnyai szalmazsákkal kedveskedett a turistaszálló vezetésére. Eppen Heinére gondoltam, hogy ha ilyen kemény lett volna «matrac-sír»-ja, akkor aligha húzta volna ki benne a nyolc esztendő! — mikor nevemet harsogva benyomul egy sereg pápai diák, élén egy komoly, barna fiúval.

Tódulnak egyenesen az én ágyam köré.
— Szent István mit akarnak ezek? — tépelődöm magamban. Talán köröznek valamiért? Vagy sohase láttak még *ingyen* ilyen vékony embert, amilyen én vagyok neglitzében?...

De a barna fiú már meg is áll előttem és a bemutatkozásnál egyszerre esik le ajkunkról ez a három tisztán érthető szó:

— Kiss Géza vagyok.

Első pillanatban Goethére szaladt a gondolatom aki egy mámoros alkonyaton önmagával találkozott s azt hittem, valami csélcsep álomtündér akarja elplagizálni az olimposzi költő gondol-

Az eperjesi állampénztár forgalma.

Érdekes statisztikai adatok állanak rendelkezésünkre, amelyek képet nyújtanak arról az óriási pénztárforgalomról, amely 1916. háborús évben az eperjesi állampénztárban volt.

	Pénzforgalom:		
	1915. évi maradvány és 1916. évi bevétel	1916. évi kiadás	Összforgalom
Állami pénzek	28.887,447-73	28.410,417-54	57.297,865-27
Megyei pénzek	2.052,534-13	1.805,597-68	3.858,131-81
Gyámpénztári pénzek	504,880-87	502,144-62	1.007,025-45
Összesen	31.444,862-73	30.718,159-84	62.163,022-57

	Értékpapírforgalom:		
	1915. évi maradvány és 1916. évi bevétel	1916. évi kiadás	Összforgalom
Állami	4.174,938-54	493,325-93	4.668,264-47
Megyei	2.033,816-29	364,148-80	2.397,965-09
Gyámpénztári	4.094,304-83	693,830-79	4.788,135-62
Összesen	10.303,059-66	1.551,305-52	11.854,365-18
Főösszeg	41.747,922-39	32.269,465-36	74.017,387-75

Henry Dunant, a fehér ember.

A Vöröskereszt intézményének első úttörője.

A Vöröskereszt és a Genfi Egyemény alapját egy olyan férfi vetette és valósította meg, aki, sok híres felfedezőhöz hasonlóan, zseniális műve megvalósítása után csaknem a teljes feledés homályába süllyedt alá.

Mikor mostan a Vöröskereszt intézménye századokra áldást hint, talán nem lesz korszerűtlen megvilágítani annak a férfiúnak főbb vonásait, akinek meleg szíve és erős keze a humanizmus egyik legszebb virágának adott életet.

Henry Dunant 1828. május 8-ikán született Genfben. Patriciusi családból származott és igen gondos nevelésben részesült. Emberbaráti hajlamát különösen a gyengédlelkű nők fejlesztették és növelték naggyá. Legnagyobb hatással volt rá mindenekelőtt édesanyja. Rajta kívül Herriet Beecher-Stowe, a «Támás bátya kunyhója»-nak a szerzője, a rabszolgaság megszüntetésének előharcosa; azután Florence Nightingale, a krimháború véres harcművészeinek mentőangyala, végül Elisabeth Fry gazdag kvekker-nő, ki életét a 19-ik század börtönlakói sorsának javítására szentelte — voltak azok a lánglelkű nő-apostolok, kik lelkére a legnagyobb hatással voltak és jövendő életfolyására döntő befolyást gyakoroltak.

1859. esztendőben Henry Dunant az olasz-

italiai háborúban már a harctéren volt. Mint egyszerű turista ment ki. Itten szemlélője volt mindazoknak a nagy fájdalomnak, melyek a több napon át tehetetlenül heverő sebesülteknek testét marcangolták. Mindenütt, amerre járt, a legnagyobb odaadással ápolta a betegeket; köztözte a sebeket, mely munkájában nagy segítséget nyújtottak neki azok az asszonyok, kik éppen a harc helyszínén éltek. A solferinói csata után, hol kerek egy hónapig fejtett ki áldásos tevékenységet, Castiglione és Brescia városokban megalapozza az első segítőcsapatot, melynek tagjai kóborló katonákból, turistákból és segédkezet nyújtó asszonyokból állottak. Ösztönzése folytán igen sok milánói nő vesz részt az áldásos akcióban, kik között nem ritkák a magasrangú hölgyek sem, mint amilyen például Julia Taverna vagy Verri Boromeo grófnő volt. Eszméjét az akkori kor legnevesebb írói terjesztik: Hugó Viktor, Renan Ernő, Girardin Emil, Charles Dickens és mások. A genfi «Société de l'utilité publique» bizottságot alapít, melynek élén magasrangú emberek állanak, s amely bizottság később a «Nemzetközi Egyezmény» nevet viseli. Ennek a bizottságnak buzgó fáradozása révén megalakul 1863-ban «A jótékony kongresszusa» Genfben. A berlini állami kongresszus után (1863.) Poroszország egész uralkodócsaládja buzgó

latát, de erre a szóra *költő*, egyszerre szívembe sajgott a való. Jaj nekem! Ez most eljött számon kérni a visszaéléseket, melyeket az ő nevével követtem el az ő személye ellen, kompromittáló verseimmel.

Nem tudtam hirtelen, mitévő legyek.

Elosonni már nem lehetett, mert úgy jártam, mint a karádi farkas. Az is akkor kapta észbe, hova jutott, mikor már körülfojták a vasvillások. Haboztam: javulást ígérve kérjek-e bocsánatot druszámtól (aki már akkor akadémiai magasságban trónolt, holott szerény magam még csak a gimnáziumi padok közt bukdácsoltam!) vagy diákos agyafúrtsággal adjam az ártatlant? — mire a barna fiú, akinek még fehér mellényét is feketének láttam (pedig tiszta volt), vállamra tette a kezét (jaj, mondom, most kirázza belőlem a lelket!) és...

... És meleg lírai hangon mondta:

— Szerettelek volna már ismerni, pajtás, mert úgy te írtad azt a pályadíjas buzdító beszédet, amely egyszerre jelent meg a Szövevényekben az én márciusi ódámmal?!

Meglepetésomban és meghatottságomban nem tudtam szóhoz jutni. Hát ez nem azért jött, hogy szemrehányásaival halmozzon el a sikertelen versekért, melyekkel az ő nimbuszána komolyan árhattam, de azért, hogy osztozzék velem a dicsőségben, melyből prózai

műveim első zsenigéje nekem is juttatott egy csipetnyit?! Mondhatom, azóta igaz barátsággal kezdtem ragaszkodni hozzá és másnap a dunamenti fehér nyírfák suttogásukat visszafajtvá gyönyörködtek két álmatag ikerlélek testvéri egybekapcsoltságán.

Életpályát is közöset választottunk. Viribus unitis fogyasztjuk a kálvini papság és magyar poétaság jobb jövővel biztató kenyerét. A druszám, mint tüzes prédikátor, hazafias lelkű elbeszélő és bölcselmi lírikus, egyre fényesebb jelentőséghez jut. A jövő kódéből már kezdnek kidomborodni szobrának határozott konturjai. Én pedig igyekszem nyomdokaiiba lépni. Engem se fognak egykönnyen elfelejteni. Valami csalahatatlan ösztön súgja, hogy nekem is lesz szobrom. Csakhogy nem pengő ércből, de — elretentő példál! — működésem értékét híven szimbolizáló légüres makaroniból, talapatán eme vészszatírjáj felirattal: Jaj annak, aki rossz verseket ír!

Szentül megfogadtam ugyan, hogy nem írok többé verset, de hát ki tudja, igaz lesz-e?... Ennek a járványnak a szérumát még nem találták fel késlekedő tudósaink. Különbben: se baj! Ha valami affélét találnék írni, — rákenem a szellemi ikerestvéremre.

Lám, mire jó nekem az én kettes énem?!

Megyaszó, 1917. jan.

lélekkel kard
cselekedett a
germán szár
híres holland
és más uralk
uralkodónok
lowna orosz
bergi herceg
és mindenekfe
gresszus folya
államok 36 ta
temben egym
Dunant irány
alapjait azután
nagy hordere
világháború
vényül a vörö
sérthetlenség
embereknek
évben (1864)
iratának csato
kormányához
hogy mindegy
ket küldjön ki
A 14 napig t
28-ikán aláírtá
most is helye
ténnyel Duna

A Genfi E

1. A seb
személyzet és
Ugyanez áll

2. Barát és
elbánásban ré

3. Jelvény
svájci nemzeti
vörös alapon)

4. Minden
ségére megy.

Ezt az eg
alá. Négy év
összes kultur

Csaknem
ságról, mint
nem teljesen

szegénység, g
annak, ki az
élt. Úgy hog

kénytelen m
Mert hiszen
államnak ma

gyonának le
áldozta.

Dunant k
mutatja nek
halhatatlansá

Érett kapna

Jankovich
miniszter az
szemléje és
való tekintet

Az első r
királyi főiga
hogy a póts

lyamú tanul
osztályról sz

első felében
bevonulásuk

VIII. osztály
az érettségi
a tanulókat a

esedékes tan
tése alól fel

A bemu
lyamú VII.
korábbi bev
a miniszter,

lélekkel karolta fel az ügyet. Hasonlóképen cselekedett a szász királyi család, azután a germán származású Augusztus főherceg, a híres holland orvos Basting, XIII. Leó pápa és más uralkodók és kiválóságok. Az első uralkodónk közül hadd említsük Helene Paulowna oroszországi nagyhercegnőt, a württembergi herceg leányát, Olga orosz nagyhercegnőt és mindenképpen Augusztus főhercegnőt. A kongresszus folyamán a legnevezetesebb európai államok 36 tagja nagyszámú orvosokkal egyetemben egymásközt egyezséget köt a 35-éves Dunant irányítása mellett. Itten megvetették az alapjait azután annak az intézménynek, amelynek nagy horderejét és jelentőségét éppen a mostani világháború mutatta ki. Itten fogadták el a jelenyűl a vörös keresztet fehér alapon, mint a sérthetlenség jelvényét a segítséget nyújtó embereknek és intézménynek. A következő évben (1864) a svájci tanács a francia kormány iratának csatolásával az európai államok minden kormányához körívet menesztett abból a célból, hogy mindegyik kormány *diplomáciai képviselőket* küldjön ki a genfi nemzetközi konferenciára. A 14 napig tartó megvitások után 1864. aug. 28-ikán aláírták a genfi tanácssteremben a híres, most is helyeselt Genfi Egyezményt. Evvel a ténnyel Dunant életcélja meg volt koronázva.

A Genfi Egyezmény 4 főpontja:

1. A sebesültek ápolásához hozzátartozó személyzet és anyag neutrálisnak tekintendő. Ugyanez áll a tábori-lelkészekre vonatkozólag.

2. Barát és ellenség a kórházakban egyforma elbánásban részesüljön.

3. Jelvény a vörös kereszt fehér alapon (a svájci nemzeti jelvény alapján, amely fehér kereszt vörös alapon).

4. Minden állam lakója, ki a sebesültek segítségére megy, legyen szabad és szívesen látott.

Ezt az egyezményt 12 állam kormánya írta alá. Négy év múlva már 23, ma pedig már az összes kulturális tagja a Genfi Egyezménynek.

Csaknem megfoghatatlan, hogy ilyen kiváló ságról, mint Dunant, kortársai élete végén csaknem teljesen megfeledkeztek. A legnagyobb szegénység, gyakran éhség jutott osztályrészül annak, ki az egész emberiség javáért fáradt és élt. Úgy hogy újságcikkek szerkesztésével volt kénytelen mindennapi kenyerét megkeresni. Mert hiszen az a férfiú, akinek mellét minden államnak magasrangú érdemele díszítette, vagyónának legnagyobb részét humánus célokra áldozta.

Dunant képe a kiválóság nemes arcvonásait mutatja nekünk, kinek feje felett a humanizmus halhatatlanságra hivatott aranykoszorúja ragyog.

Érettségi bizonyítványt kapnak a hadbavonultak.

Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1892—1898. évfolyambeli pót-szemléje és az 1899. évi születésűek szemléjére való tekintettel két körrendeletet bocsátott ki.

Az első rendelet, mely valamennyi tankerület királyi főigazgatóságának szól, úgy intézkedik, hogy a pót-szemléken bevált 1892—1898. évfolyamú tanulóknak a folyó tanévben látogatott osztályról szóló bizonyítványuk a folyó tanév első felében tanúsított előmenetelük alapján bevonulásuk előtt három nappal kiadandó. A VIII. osztályt elvégzett tanulóknak ugyanakkor az érettségi bizonyítványt is ki kell adni. Ezeket a tanulókat az 1916—1917. tanév második felére esedékes tandíj és az érettségi vizsgálati díj fizetése alól fel kell menteni.

A bemutató-szemlén bevált 1899. es évfolyamú VII. és VIII. osztályú tanulók esetleges korábbi bevonulására való tekintettel elrendeli a miniszter, hogy ezekben az osztályokban a

tananyag lényeges részei alkalmas összefoglalások útján már február hó végéig befejeztessenek.

A második miniszteri rendelet a pót-szemlén és a bemutató-szemlén alkalmasnak talált tanító-képző-intézeti növendékek kedvezményeiről intézkedik. A rendelet szerint a most lefolyt pót-szemlén alkalmasnak talált és január 29-ikén bevonulni tartozó 1892—1898. évfolyamú tanító-képző-intézeti növendékek közül azoknak, akik jelenleg a tanítóképző-intézet I., II. vagy III. osztályának rendes tanulói, a folyó tanévről szóló évvégi osztálybizonyítványuk minden vizsgálat nélkül bevonulásuk előtt három nappal kiadandó. A pót-szemlén alkalmasnak talált azon növendékek, akik a tanítóképző-intézet IV. osztályának rendes tanulói, a folyó tanév végéről szóló osztálybizonyítványukat a tanítói oklevéllel együtt, szintén minden vizsgálat nélkül megkapják.

A bemutató-szemlén alkalmasnak talált 1899. évfolyamú növendékek közül azok, akik a tanító-képző-intézet I., II. osztályának rendes növendékei, ha bevonulásukat igazgatójuknál szabályszerű katonai behívóval igazolják, az évvégi bizonyítványt egy héttel a bevonulás előtt minden vizsgálat nélkül megkapják. Az 1899. évben született és a szemlén alkalmasnak talált azok a növendékek, akik a tanítóképző-intézet III. vagy IV. osztályának rendes növendékei, osztályuknak megfelelő, február hó elsején kezdődő és február 28-ikán végződő külön előkészítő-tanfolyamon vesznek részt. A tanfolyam végén az érdekelt tanulók az illető osztály- és osztályképesítő-vizsgára lesznek bocsájtva és ennek sikeres kiállása esetén a IV. éves növendékek befejező képesítő-vizsgálatra is bocsájtatnak. Mindezek a vizsgák úgy tartandók meg, hogy azok február 28-ikáig teljesen befejeztessenek. A vizsgát sikerrel kiállott tanulóknak osztálybizonyítványuk, illetve a IV. osztályú növendékeknek tanképesítő-oklevelük a katonai szolgálatra bevonulásuk előtt kiállítandó és kiadandó. Tandíjat a tanév II. felére és vizsgadíjat ezek a tanulók sem fizetnek.

SZÉCHENYI-KÖR.

Zeneestély.

A Széchenyi-kör január 24-iki zeneestélyéről elmondhatni, hogy igazi meleg estély volt. Azzá tette a szereplők bájos egyénisége és ehhez méltó művészi kvalitása. Az első és negyedik pontot *Sarló Mici* zongorajátéka töltötte be. Először Schumann *«Novellette»*-jét (fis moll) adta elő. A váratlan fordulatokban végtelenül gazdag, hangulatos darab minden szépségét, a benne rejlő zenei gondolatokat megértő és átérző előadásban mutatta be. Mintha egy igazi novellát olvasott volna fel vataki, úgy vonultak el lelki szemeink előtt a novellákban megszokott ötletes fordulatok, amelyeken át az alapgondolat újból és újból keresztül csillámlott. Az igazi művészetnek pedig ez a titka. Éppen ilyen bravúrosan, kiváló technikával adta elő Chopin *«Impromptu»*-ját (ges-dur) és Dohnányi *«Intermezzo»*-ját (f-moll), valamint Chopin egyik *«valse»*-át. Az *«Impromptu»* tört futamai művészi ujjai alatt szinte frissen pergő gyöngyszemekként hatottak, Dohnányi *«Intermezzo»*-jának férfikezet is erős próbára tevő technikai nehézségeit is bámulatos könnyűséggel győzte le. E fiatal művésznő további fejlődése elé a legszebb reményekkel tekinthetünk.

A műsor 2. és 5. pontjában *Sasi Nagy* Katinka lépett fel. Először Leoncavallo *«Bajazzók»*-jának egyik behízelgő nagy ária-ját, a *«Madárdalt»* adta elő, amelyet a hangversenyi énekesnők általában nagy szeretettel vesznek fel műsorukba, mert ebben alkalmuk nyílik az igazi tehetség sokoldalú csillogtatására. A közönség mindig

érthető várakozással néz ezen ária előadása elé. Nagy Katinka ennek a várakozásnak fényesen megfelelt. Hangja, az a hajlékony, az összes regiszterekben feltétlen biztonsággal csengő, iskolázott hang diadalmasan vitte előre a megkapó színekben gazdag melódiát; egyaránt csodáltuk művészi kidolgozott pianóit, egyenletes crescendóit, teljes zengésű és mégis könnyed fortéit, madárcsicsergést érzékítő staccatókat. Második fellépésekor két olyan művet adott elő, aminőkben ritkán van alkalma gyönyörködni a közönségnek: az egyik Verdi *«Szicíliai vecsernye»* című, előadásra nagyon ritkán kerülő operájának *«Ária»*-ja, a másik a zeneirodalomban ritka műfaj: a klasszikus dalkeringők egyik gyöngye: *Arditi «Parlá»* ja. Mindkettőben örömmel láttuk, hogy azok a kvalitások, amelyeket fentebb említettünk, más genre-okban is éppen olyan fölülművészettel érvényesülnek. A három, egymástól teljesen eltérő darab előadása azt a bizonyos impresziót érlelte meg bennünk, hogy egy kiforrott, értékes tehetséggel állunk szembe, akire még a maihoz hasonló sok megérdemelt diadal várakozik. Betetőzte a sikereit a közönség zajos óhajtására temperamentumosan előadott, Kún László-szerzette kedves apróság.

Nagy Katinkát *Wohánerne Hoffmann* Olga kísérte zongorán alkalmazkodóan, megértően, precízen, mint mindig.

A harmadik szereplő dr. *Kelemen* Béláné úrnő volt, aki *Sas Ede Csipkerózsáját* adta elő. Ez a bájos asszony már megjelenésével, kedves egyéniségével is szíve odavarázsolta a tavaszt. Színes előadása, kitűnő arcjátéka, művészi hanglejtése alatt pedig magunk is végigálmodtuk *Csipkerózska* minden vágyát, álmát s az ábrándok világából a hétköznapi életre ébredését. A kedves, hangulatos költemény minden szépségét visszatükröztette, sőt fokozta Kelemen művészi, átértő és szépen színező szavai. Utolsónak *Szemere* Márton lépett fel, gondolkodó néhány szép magyar nótát adott elő. Már fellépésekor is melegen köszöntötte őt a publikum, amely annyira szereti a *Szemere* gondolkajátékát s most már régóta nem volt alkalma benne gyönyörködni. *Szemere* ma is azzal a meleg közvetlenséggel, természetes egyszerűséggel, biztonsággal és mély érzéssel játszott, mint régen. A közönség meleg és zajos kérésére néhány *«újra»* t is játszott.

Az összes szereplők iránt érzett teljes megelégedésének, háajának s szeretetének a közönség igen zajos tapsal, éljenzéssel adott kifejezést.

A fényesen sikerült zeneestély rendezője a Kör titkára, dr. *Wallentnyi* Samu volt.

Felolvasó-estély. A január 31-ikén, szerdán délután 6 órakor tartandó felolvasóestélyen felolvas dr. *Mészáros* Lajos, Bártfa városának h. polgármestere: *«Hipotézisek és hazugságok a világháborúban»*, szaval *Ling* János úr. A nagyon érdekes estélyre ezúton is felhívjuk a közönség nagybecsű figyelmét, remélve, hogy szép számmal lesz jelen az érdekes felolvasáson.

Új alapító-tagok. Dr. *Holénia* Gyula városi főorvos és *Ardó* Alfréd földbirtokos urak 200 kor.-val a Széchenyi-kör alapító-tagjainak a sorába léptek. Nagylelkű alapítványukért fogadják a Széchenyi-kör elnökségének leghálásabb köszönetét.

SÁROS FÖLDJE 1914—1915.

A sárosi orosz betörés története, a megszállott községeket feltűntető térkép melléklettel. Irta *Dvortsák* Győző

Kapható a Kósch Árpád írószere- és a Stehr-féle könyvkereskedésben 1 K 80, vidékre 1 90 f.-ért.

HIREK.

Jégtükör felett.

A hosszan végigfutó jégtestre nagy, tejszíni ívlámpák szórják a fényt. A korcsolyák vidáman siklanak tova és ritmusban simul egymáshoz számtalan tovasiető pár.

A tél ábrándos álmát alussza; helyet enged az apró téli örömeknek: derült arcú hófehérek repülnek gyorsan, egymásután, hosszú gomolyban a jégtükör felett; a boldog kis diák válogatott mondatokat mond a legszebbik jégvirágnak egy mohón átolvasott modern regényből. Mosolyog a lány, nevet a diák; kacajukat felfogja a jég és viszi, gördíti egészen a túlsó határig.

Szabályos ívek rajzolódnak a jég hátára: karneváltáji üli a zsbongás; a szív pirosra festi az arcot és a lélek néhány zöld rügyet fejei: a jégtáblán...

A formák, alakzatok festői panorámáját nyújtják a körben végigcikázó tömegképnek. Az igazi boldogságot azonban mégsem a szemlélő, vagy a nyolcasokat rajzó sportember éli át, hanem a jégen tomboló ifjúság. A meglevenült jégtükör felett poézisbe kezd a tél; érezni ezt csakis azok tudják, akik szintén a költészetben vannak még. A csábító illúziók még a késő jövendőben is visszahívják bennünket azokhoz a szép estékhez, melyekről azt mondjuk: diákálom.

Diákálom! Mintha nehezebb lenne mostan szárnya e szónak. A fehér hómezőkön szakadozva fut végig a föld. A föld alatt fegyvert kovácsolnak és töltenek, egyik napról a másikba viszik a bizonytalan életet. Diákok. Golyózáporban szaladnak, de meg nem rettennek Diákok. Foglyokká lesznek és rabkenyér mellett küldik haza az üzenetüket. Diákok. Meghalnak és fehér halom jelzi a sírjukat fekete keresztel. Diákok. A nehéz napokból évekké sűrűsödő jövendőben pedig bajszos és szakállas tanárok vezetnek a gyermekeket egy nagy terembe, amelynek falára ez lesz felírva: Panteon; amelyben sok-sok ismeretlen, pelyhedző állú ifjú lesz megfestve; amelyekről a tanár a szepegő kis diáknak azt mondja majd: »Látod fiam, látod; ez itt a történelem...«

... És a jégtesten végig siklik el a korcsolya, mert a tél a poézisét éli és ilyenkor olyan jó végigrohanni a jégtündérkével és versenyt kacagni a legbajosabb jégvirággal.

Este van. Az utolsó korcsolya is eltűnik a jégről. Kialusznak a nagy villanyszemek. A fehér szvetterben és fehér sapkában az utolsó lányka is hazafelé megy. Olyan, mint egy nagy hóvirág, kit véletlenül a havon felejtenek... A Volga mellékén pedig egy diák támasztja tenyerébe a fejét és nem tudja megérteni, hogy mért nem jön ezen az éjszakán álom a szemére...

Valahol messze egy puska lövés zaja hallatszik. Talán megölte magát valaki.

Marencsin Zoltán

Személyi hír. *Szinyei Merse* István v. b. t. t., Árva- és Zempléni vármegyék főispánja e hó 21-ikén Eperjesre érkezett több napi tartózkodásra.

Dr. Fischer-Colbrie Ágost püspök üdvözlése. Dr. Fischer-Colbrie Ágost kassai püspöknek valóságos belső titkos tanácsossá történt kinevezetése alkalmából, január 24-ikén Eperjesről *Zaborovszky* Béla praelatus, prépost-plébános vezetésével díszes küldöttség utazott Kassára, hogy városunk római katolikus hitközségének és társadalmának üdvözlését tolmácsolják.

Eljegyzés. Felsővízközi dr. *Szepesházy* Bertalan, minifogalmazó, a 3-ik honvéd táborigényezred főhadnagya, arany sarkantyús vitéz, felsővízközi *Szepesházy* Imre ny. írtáblabíró, ország képviselő fia e napokban jegyezte el *Meliórisz* József földbírtos és neje dezséri báró Rudnyánszky Ilona bájos leányát, Maryt.

Kereskedelmi Takarékpénztár

..... Részvénytársaság
Eperjes, Főutca 133. (Pulszky-házban).

Váltók leszámítolása 6%-kal.
Takarékbetéteteket 4%-kal kamatoztatunk.
Financzírozások és hitelek nyújtása.

Hősök jutalma. A vitéz hatvanhetesek tisztikarában újabb kitüntetést kaptak: a vas-korona-rend 3. osztályát a hadiékítménnyel az ellenségkel szemben vitéz és eredményes magatartása elismeréséül az ellenség előtt elesett *Winkler* Nándor százados; a katonai érdemkereszt 3. osztályát a hadiékítménnyel az ellenségkel szemben vitéz magatartása elismeréséül *Voncina* József főhadnagy; ismételt legfelső dicséret elismerés az ellenségkel szemben vitéz magatartása és kitűnő szolgálataiért *Michelfeist* János százados; legfelső dicséret elismerés az ellenségkel szemben vitéz magatartásuk elismeréséül *Kristoff* Sándor főhadnagy és *Gellért* Leo tart. hadnagy.

Művész-esküvő. *Faragó* Ödön, a kassai Nemzeti Színház igazgatója e hó 27-ikén d. e. 11 órakor esküdött hűséget *Biller* Irén színművésznőnek a kassai ev. ref. templomban.

Nemeslelkű adomány. Az ev. Kollégium igazgatója a következő névtelen levelet kapta: »Sziveskedjék eme néhány korona harctéri zsoldomat egy magyar erelmű ev. egyének adni. Önöknél járt a muszka és tudom, hogy ezek nyomán közkövnem nem maradt és így erre szoruló elég van. Fáradtságát előre köszönve, kiváló tisztelettel: Egy sebesült. A *Trencsényen* feladott levélben 12 kor. volt mellékelve. Nem olvashatjuk meghatottság nélkül e sorokat. Amidőn annyian gazdagodnak a vérző haza vonagló testén, az embernek egy szebb és jobb jövőbe vetett hite újraéled, és az emberi jószágban való már-már veszendőbe menő reménye új erőre kap a felebaráti szeretet ilyen példái láttára. A nemes-szívű adakozó óhajta teljesült és adományáért áldják nyomorgó szenvedők.

Az Angolkisasszonyok gyászja. Az eperjesi Angolkisasszonyok »Sancta Maria« intézete Isten akaratán megnyugodva közli, hogy szeretett testvérük, *Gál* Lucia január 19-ikén meghalt. Temetése vasárnap volt a temető kapujánál.

Hősi halál. *Halaga* János, az eperjesi rendőrség szakaszvezetője s a 11-ik honvéd-gyalogezred tizedese 1916. október 5-ikén Erdélyben a Görögnyezentimre határában vívott ütközetben hősi halált halt. Bajtársai okt. 6-ikán Görögnyezentimre közleg nyugati bejárójánál temették el. Halaga az 1901. márc. 1-jén lépett az eperjesi rendőrség szolgálatába. Harctérre még 1914. augusztusában ment ki. Tizennégy órai szolgálata idején a legnagyobb odaadással végezte hivatali teendőit s felabbvalóinak, akit most könnyes szemmel olvasták a lesújtó hírt, semmi tekintetben sem lehetett kifogásuk vele szemben. Az ezredparancsnokság átiratban értesítette a rendőrfőkapitányt a hős haláláról.

A királyi pár levelezőlapjai. A Hadsegélyező Hivatal megkereste Sárosvármegye alispánját, hogy a királyi párnak a koronázás alkalmából a magyar nemzetet üdvözlő sajtóközlemény írt sorainak fakszimilijét terjessze. A Hadsegélyező Hivatal az ezen a magyarságra kitüntető irat mását levelezőlapokban bocsátja országába. A levelezőlapok a koronázás napjának dátumával bélyegeztetnek s a hivatal megcímezve megküldi mindenkinek, aki külön az alkalomból legalább egy koronát fizett az elesett hősök özvegyei és árvái alapja javára.

Köszönetnyilvánítás. *Friedländer* Gyuláné úrnő 20 kor.-t, *Szántó* Zsigmondné úrnő 20 koronát adományozott az eperjesi Izr. Nőegylet népkonyhájának, melyet hálással köszön az elnökség.

«A Társaság.» A magyar úriközönség már egészen szeretetebe fogadta *Dobay* István kitűnően szerkesztett illusztrált hetilapját, melynek minden egyes száma az ízlés és gond jelét viseli magában. A Társaság e héten is tele van szebbnél szebb képekkel és kivált a koronázáson résztvevő díszmagyaros hölgyek és urak fényképe tarthat számot különös érdeklődésre. A szövegrészben *Darnay* Kálmán folytatja mindenkor érdekes visszaemlékezéseit. *Náray* Aladár a háborús Párisról ír cikket. *Lázár* Ernő *Horvay* János művészetét ismerteti. A mindig érdekesen mesélő *Tevely* Mihály hosszabb lélekzetű elbeszélést kezd »Az utolsó Rybuski« címmel. A társaság-rovat gazdag, változatos és aktuális. Színházi levél és egyéb apró aktualitások egészítik ki a szép szám tartalmát. A Társaság előfizetési ára egész évre 28 kor., fél-évre 14 kor., negyedévre 7 korona. Mutatvány-számot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18.

Az «Uránia» mozgó szombaton s vasárnap *Molnár* Ferenc világhírű színművét, »A farkas«-t hozza a vásznára. A fővárosban nagy sikert és elismerést elért film bizonyára városunk közönségének a tetszését is meg fogja nyerni.

A hadisegély miatt. *Soltész* Ferencné apátkai menyecske, kinek ura bevonult, a háború ideje alatt szolgálatból és hadisegélyből tartotta fenn magát. Járt Aradon, ahol három gyermeke után élvezett hadisegélyt. Legutóbb *Raszlaviczán* szolgált és kért segítséget, de nem eszközöltek ki neki. Most Eperjesen járt-kelt és segítséget kért gyermekei számára. A vármegye alispánjától 60 kor., Eperjes városától 180 kor. hadisegélyt kapott. S a végén kiderült, ahogy azt a rendőrség kinyomozta, hogy *Soltész* Ferencnének nincsenek, de nem is voltak gyermekei. A bűnös asszonyt család miatt átadták az ügyészségnek.

Nyugtázás. Az eperjesi Vakok Intézetének *Feldmann* Adolf 20 koronát, *Farkas* Ignác 6 koronát adományoztak.

Iksz — ámitás. *Ledermann* D. és Társa Budapest, Elemér-u. 29. sz. alatti cég *Lefkovic* Emilnek és *Oravec* Gyulánának zárt dobozokat küldött elárúsítás céljából. Egy-egy doboz ára 70 fillér. A dobozon lévő szöveg a következő: IX — IX. Mi van benne? Kitűnő cukorka, csemege, valamint számos utalvány hasznos, értékes tárgyakra. Az értékes tárgyakat beváltja *Ledermann* D. és Társa. Ha a jámbor vevő kinyitja a dobozt, talál benne 4 diót és 6 drb. hitvány cukorkát. A rendőrkapitány megindította az eljárást a nevezett fővárosi cég ellen tisztességtelen verseny és árdrágítás miatt, egyben felhívta a fővárosi rendőrség figyelmét is az iksz útra. Ha az ember lehasítja a dobozkáról a reklámborítást, akkor megtudja, hogy ezek a dobozok *Stella* keményítő- és kékítőcsomagolásra készültek, s most háborúban, úgylátszik, a cég beszüntette a keményítő- és kékítőgyártást, és ilyen módon akar pénzhez jutni.

Élelmiszerek csempészése Galiciába. A rendőrség e hó 26-ikán jó fogást csinált. *Friedmann* Leo fűszerkereskedőtől a speditőr 600 kg. meszet vitt ki az állomásra, hogy *Muszyna*, galíciai állomásra adja fel. A rendőrségnek a szállítmány gyanús volt s felbontotta a zsákokat. Akkor kiderült, hogy a burkoló zsákban tényleg mesz volt 15—15 cm. falvastagságban, míg a zsák többi részében liszt, bab, köles volt zsákokba csomagolva. A szállítmányt elkobozta a rendőrség és *Friedmann* ellen megindította az eljárást.

MA

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS
WICK GYULA.

A lap szellemi rész-
vonatkozó közlemény
Flórián-utca 4. szám
küldendő.

A népiszkola

Írta:

A népoktatás a
vatva megadni a leg-
reteket. Fontos do-
nehéz idők közep-
legyünk — term-
tankötelesek illetve
hogy iskolánkban
tassuk nevelői és t-

Már a normális
talhattuk, hogy az
beiratkozott tanulók
tott a legfelsőbb c-
ismereteik hiányosa-
népművelődésünk sz-
mutatott. A közelm-
detes javulás mutat-
gyermek szerezte me-
bizonyítványt. Örül-
nemzetiségi vidéke-
bennünket pedagóg-
hogy milyen versen-
lyos tankötelesek k-
szorgalmukkal majd-
illetve a VI. osztá-
végbizonyítványt. E-
katonai szolgálatra
való fölmentése va-
tovább folytathatja
sem tapasztalható
ugyan, hogy a ke-
lassabban döcög, m-
lassan is messzire
és tanítóval bír-
normis időkben is

Födolog az ott-
teljes létszámú be-
azért nem küldi ta-
mivel N. N. szoms-
gatja az iskolát. N-
zate azíránt, hogy
jelenleg egyedüli v-
mivel atya vagy i-
telességének tesz e-

A hiányos isko-
lehet tulajdonítani.
kevés érdeklél vis-
törődömégük vidé-
kell kedveltetni n-
tudomásúvá kell t-
iskola hivatása az,
tos eszméjét szolgál-
és ezáltal kiemelje

A tanulás ked-
előfeltétele az isko-
lázásról ma szó se-
sok felsőbb osztály-
fölmentésére. Ezel-
gok sem forsziroz-
tek a legmesszebb
Ezeket mérlegelve

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:
KÖSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

.... Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete.

A népiskolai mulasztásokról.

Írta: Szeghő István.

A népoktatás a nemzet millióinak van hivatalva megadni a legszükségesebb alapvető ismereteket. Fontos dolog, hogy a mai súlyos és nehéz idők közepette is teljes erőnkkel azon legyünk — természetesen mérlegelve egyes tankötelesek illetve szülők kivételes helyzetét —, hogy iskolánkban a teljes létszám fölött folytassuk nevelői és tanítói munkásságunkat.

Már a normális idők alatt is sajnos tapasztalhattuk, hogy az elemi iskola első osztályába beiratkozott tanulóknak csak egy töredéke jutott a legfelsőbb osztályba és így az iskolai ismereteik hiányosak voltak s ennek folytán népművelődésünk színvonala gyöngye emelkedést mutatott. A közelmúltban azonban e téren öröndetes javulás mutatkozott. Mind több és több gyermek szerezte meg a VI. osztályról szóló végbizonyítványt. Örülünk — és kiváltképpen itt e nemzeti vidéken jóleső érzés szállott meg bennünket pedagógusokat —, midőn láttuk, hogy milyen versengés folyik az alsóbb osztályos tankötelesek között, hogy igyekezettükkel, szorgalmukkal majdan ők is elnyerjék a felsőbb, illetve a VI. osztályba járók által kiérdemelt végbizonyítványt. Egyes iskolákban, hol a tanító katonai szolgálatra való alkalmatlansága, ez alól való fölmentése vagy más egyéb okok miatt tovább folytathatja polgári foglalkozását, most sem tapasztalható nagy visszaesés. Észrevehető ugyan, hogy a kultúra, előrehaladás szekere lassabban dörög, mint a békés időkben, azonban lassan is messzire értünk és az ilyen iskolával és tanítóval bíró községek tanügye a mai abnormis időkben is biztosítva van.

Födolog az otthon nélkülözhető gyermekek teljes létszámú beiskolázása. Sok szülő csak azért nem küldi tanköteles gyermekét iskolába, mivel N. N. szomszéd János nevű fia sem látogatja az iskolát. Nincs belátása és emberi érzése aziránt, hogy szomszédjának János fia jelenleg egyedüli vezetője atyja gazdaságának, mivel atyja vagy idősebb fitestvére hazafiúi kötelességének tesz eleget.

A hiányos iskolalátogatást részben annak is lehet tulajdonítani, hogy az alsóbb néprétegek kevés érdeklődéssel viseltetnek az iskola iránt. Nem-törődőmségük vidékenként közismert dolog. Meg kell kedveltetni népünkkel az iskolát és köz-tudomásává kell tenni azon tényt, miszerint az iskola hivatása az, hogy a népművelés magasztos eszméjét szolgálja, terjessze a közismereteket és ezáltal kiemelje a népet tudatlanságából.

A tanulás kedvező eredményének egyetlen előfeltétele az iskolalátogatás. A teljes beiskolázásról ma szó sem lehet. Ezer és ezer ok van sok felsőbb osztályos tanuló iskolabajlás alóli fölmentésére. Ezeknek beiskolázását a hatóságok sem forszírozzák, sőt az ily felmerült esetek a legmesszebbmenő támogatást is igénylik. Ezeket mérlegelve kell tenni eleget a ma kö-

telességének. Természetes azonban, hogy a hanyag, az iskolával mit sem törődő szülőket sújtsuk a törvény által előírt fokozatos bírságolásokkal.

Gyakorlati pedagógia.

Olvasmánytárgyalás.

Lenci vitéz kardja.

(Benedek Elek, Körösi Henrik, Tomcsányi János: Magyar olvasókönyv az elemi népiskolák II. osztálya számára. 47. olvasmány.)

- Mit művelsz, Lenci?
- Kardot faragok.
- Kinek?
- Jómagamnak.
- Minek neked a kard?
- Kard való a katona kezébe.
- Szent igaz, Lenci. Hát te vagy az a katona?
- Én bizony.
- Kinek a katonája vagy?
- Szép Magyarországé.
- Ki ellen forogod a kardodat?
- Magyarországon minden ellensége ellen.

Csizi csoszi, — szalad a gyalú. Csitt csatt, — jár a kés Kip kop, — szól a kalapács. A kardból még nem látszik egyéb, egy hosszú, meg egy rövid lécdarabnál. A hosszú lesz a kard pengéje, a rövid a markolatja.

— Hallod e Lenci, az iskolában is olyan jól forogod a kardodat, mint a csatában?

- Az iskolában? Hiszen oda nem szoktak kardot vinni. Én sohasem láttam kardot az iskolában.
- Nem is lehet azt látni.
- Miféle csoda kard az?
- Az a kard, Lencikém, a szorgalom. Az az igazán jó kis katona, aki ezt a kardot köti az oldalára. Az védi meg igazán Magyarországot az ellenségtől, aki ezt a kardot forgatja. Van-e ilyen kardod, Lenci?

A fiú elgondolkozott, aztán ezt felelte:

— Van.

Csisz-szosz, — fut a kis gyalú. Pitt patt, — szalad a kés. Kip kop, — szól a kalapács. A kardból már látszik valami. A pengéjének a hegye, a markolatának a hajlása.

Zúg a kis gyalú. Suhan a kis kés. Csattog a kalapács Bizony már látszik a kard. Van annak már hegye, éle, markolata. Csak még kisimíjtják kissé és készen lesz.

- Hopp, Lenci, hát olyan kardod van-e, mely nélkül a katona nem katona?
- Miféle kard az?
- Az a kard az engedelmesség, a szófogadás.
- Van.
- Akkor hát, Lencikém, a te neved valóban Lenci vitéz. Mert ez a kard csak a jó vitézt ékesíti.

Készen a kard, pihen a kis gyalú, pihen a késecske, nyugszik a kalapács. Pompás, helyre kard került ki a Lenci kezéből. Mindjárt fel is köti, mindjárt vitézül nekiront a bogáncskórónak. Perc alatt 20 bogáncskóro feje hull a porba.

Célkitűzés (mutatok egy fakardot): Tudjátok mi ez? Kard. Ma egy fiú történetét fogjuk olvasni, ki fából kardot faragott magának, de volt neki két olyan csodás kardja, amelyet látni, kézbe venni, megfogni nem lehetett.

I. Analysis.

Gyermekeim! Gíralton kinek van kardja? A katona mit tesz kardjával? Ki ellen harcol? Közöttek kinek az apja, testvére vagy rokona vonult hadba?

II. Synthesis.

a) Az olvasmány tartalmának közlése, szemléltetése

Most, mielőtt olvasunk, elmondom nektek, gyermekeim, azon fiú történetét.

Volt egyszer egy fiú, annak a neve volt Lenci. Nem félt az senkitől, semmitől. Bátor, derék gyermek volt. Ez a fiú kardot faragott magának fából. Megmutatom nektek azon szerszámot, amelyet ezen munkájában használt: gyalú, kés, kalapács. Ügyesen gyalult. A gyalú ilyen hangot adott: csisz-csosz. Szépen faragott, a kés így szólt: csitt csatt. A kalapács így szólt: kippkop. Lassan elkészült a kard, olyan volt, mint ez. Ez a pengéje, ez a hegye, ez az éle, ez a markolatja. Lenci szépen felkötötte Rőgtön vagy 20 bogáncskórónak ütötte le a fejét.

De Lenci nagyon szorgalmas volt. Nem volt lusta. Szeretett dolgozni, tanulni. Azért azt mondták róla az emberek, hogy az iskolában olyan jól forgatja a kardot, mint a háborúban, a csatában. Mert az iskolában is kell ám kard, csak hogy azt nem lehet megfogni, azt csak gondolni lehet, annak a kardnak a neve: szorgalom.

Lenci azonban nemcsak szorgalmas, de engedelmes, szófogadó is volt. Amit apja, mamája, tanítója parancsolt neki, azt szívesen megtette. Az engedelmség volt a másik csodás kardja. Azért mindenki így nevezte: Lenci vitéz.

b) Az elvont fogalmak keletkezésének elősegítése.

Ismertem két leányt, Mariskát és Zsuzsikát. Mariska apja nagyon gazdag volt. Azért Mariskának mindig volt pénze. Naponta vett magának cukorkát, csokoládét. Egyszer így dicsekedett Mariska: «Mi vagy te, Zsuzsika, hozzád képest? Nekem sok pénzem van, én gazdag vagyok, de te koldus vagy!»

Meghallotta ezt a tanító bácsi: «Tudod, Mariska» — mondta — «Zsuzsika sokkal gazdagabb, mint te. Több pénze van, mint neked. Az a pénz az ő jósa. Ezt a pénzt nem a zsebben, de a szívében hordják az emberek. Ez a pénz sokkal értékesebb, Istennek jobban tetsző, mint a zsebben levő pénz.»

Ilyenek voltak Lenci vitéz csodás kardjai: a szorgalom és az engedelmség.

Most, gyermekeim, olvasni fogjuk «Lenci vitéz kardja» c. olvasmányt, de előbb én olvasom. (Olvasom az olvasmányt ezen szavakig: Hallod e Lenci stb.)

A gyermekek olvasása, a nehezebb szók magyarázata után következik az olvasott részlet összefoglalása:

Lenci kardot csinál magának.

Magyarország ellenségei ellen forgatja.

Folytatom az olvasást és olvastatást ezen szavakig: Hopp, Lenci stb. Összefoglalás:

Lencinek az iskolában csodás kardja volt: a szorgalom.

Végig olvasom és olvastatom az olvasmányt. Összefoglalás:

Volt neki még egy nagyon szükséges kardja: az engedelmség.

Most az olvasmány tartalmát összefoglaló mondatokat összefüggően mondatom el és gyakorlom be. III. Associatio.

A kardon kívül még mely fegyverük van a katonáknak? Hát azt a nagy fegyvert, melyet négy vagy több ló húzott, láttatok-e két évvel ezelőtt? Melyik nagyobb, a puska vagy az ágyú golyója? IV. Systema.

Melyek hát azok a kardok, melyek úgy, mint Lencinek, minden derék embernek szükségesek? Begyakoroltatom ezen mondatokat:

A szorgalom és az engedelmesség két díszes kard Ezek szükségesek minden derék embernek.

V. Functio.

Rajzolás: kard, kalapács, kés.

Másolás: a II. és IV. fokozatban begyakorolt mondatok. László Izsák.

Irodalom.

Az iskolák és óvodák ingó és ingatlan vagyona. Még az év folyamán az előbb említett címen körülbelül 20 ívre terjedő könyv fog megjelenni Hofbauer Aladár vallás- és közoktatásügyi miniszteri számvizsgáló és Róna Alajos vallás- és közoktatásügyi miniszteri számvizsgáló összeállításában. A könyv kéziratban már teljesen készen is van. A könyv ára (csinos kivitelben kiállítva) 8, azaz nyolc korona lesz. A könyv tartalma a következő: 1. Általános tudnivalók az ingó és ingatlan vagyonról. 2. A költségvetési törvény végrehajtásából folyó vagyonkezelési szabályokról. 3. Telekkönyvi ismeretek. 4. A szorosan vett iskolai és óvodai vagyonkezelés. 5. Az iskola és óvodai vagyonkezeléssel kapcsolatos mintatár és egyéb tudnivalók. A könyvre megrendeléseket már most elfogad Hofbauer Aladár kultuszminiszteri számvizsgáló (Budapest, VIII., József utca 58. sz. I. em. 9. ajtó). Melegen ajánlható a házagypótló és igen kimerítő mintatárral ellátott munka az iskolai hatóságok figyelmébe.

Iskolai ünnepeink. E folyóirat szerkesztéséig közli, hogy az „Iskolai ünnepeink” című tanügyi szepirodalmi folyóirat 45—46 ik (kettős) száma sajtó alatt van. E füzet bőséges anyagot fog tartalmazni az I. Ferenc József elhunytá alkalmából tartandó, mint a IV. Károly Ófelsége koronázásával kapcsolatos iskolai ünnepélyekre. A folyóiratnak jelenleg 25—44. számai kaphatók. Egy füzet ára 60 fillér. Minden füzet önálló s mindenikben igen sok közlemény van az iskolai ünnepekről. A lap pályázatát is hirdeti. A pályázat címe: „A békekötés örömnépén”. Pályázni lehet szindarabbal, élőképekkel, költeménnyel, énekkel, dialoggal és — elsősorban — a fenti címen tartandó ünnepség teljes programját magába foglaló munkával. Határidő: 1917. február 15. A zárt jellegű levélkével ellátott pályaművek a szerkesztőség címére, Marosvásárhelyre küldendők. I. díj 40 korona. II. díj 30 korona. III. díj 25 korona és IV. díj 20 korona. Minden közlésre elfogadott mű 15 kor. A díjazott művek feletti rendelkezés a szerkesztőség joga. A folyóirat szerkesztője Szentgyörgyi Dénes marosvásárhelyi áll. isk. igazgató.

Kis trónörökösünk szereplése a koronázáson mindenütt nagy érdeklődést és szeretetet keltett s természetesen a gyermekszobákban mutatkozik ez az érdeklődés legjobban. Ezért mindenütt nagy örömmel fogják fogadni a JÓ PAJTÁS legújabb, január 14-iki számát, amely képeket hoz bájos kis trónörökösünk szerepléséről a koronázáson s ezenkívül más koronázási képeket is ad. Benedek Elek képes gyermeklapja e számába Feleki Sándor írt verset, Zsoldos László elbeszélést, Szemere György és Benedek Elek regényt, a „Kis krónika” aktuális érdekességeket mond el, Kosztolányi Dezső egy bájos Lafontaine mesét közöl pompás magyar versekben, Haranghy Jenő és Bicsó Ilona szép képeket rajzoltak. Érdekes ismeretterjesztő cikk, tarka mese, a rejtvények, szerkesztői üzenetek teszik teljessé a szám gazdag tartalmát. A JÓ PAJTÁS-t a Franklin Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 3 korona, félévre 6 korona, egész évre 12 korona. Egyes szám ára 24 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatószámokat küld a JÓ PAJTÁS kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Körlevelek.

151—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén levő összes áll. nép-
oktatási intézetek helyi hatóságaihoz, valamint
igazgató és vezető tanerőikhez.

A m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszter úr f.
évi január 10-ikén 16,416—1916. eln. sz. alatt
hozzám a következő rendeletet intézte:

„A hadsereg részére szükséges rézanyag be-
szerzése végett a sárgarézből és egyéb rész-
anyagokból készült ajtókilincsek és ajtóveretek hadi-
célokra való bevonása is el fog rendeltetni.

A leszerelendő kilincsek pótlásának, illetőleg
a gyakorlati keresztülvitelnek kellő előkészítése
céljából a m. kir. honvédelmi minisztérium fen-
tartósága alatt a tűzészeti műszaki felügyelőség
— úgy, mint az Ausztriában is történt — próba-
szervezet alakít, melynek működése azonban
csak a középületekre fog kiterjedni.

E próbaszervezet a m. kir. honvédelmi mi-
nisztériumnak az ajtókilincsek kicserélésére léte-
sített próbaszervezete név alatt fog működni és
a szervezet alkalmazottai és munkásai részére a
kereskedelmiügyi miniszter úr igazolványt fog
kiállítani.

Ezek előrebocsátásával felhívom a Címet, hogy
e próbaszervezet tevékenységét saját hatásköré-
ben támogassa és a vezetése alatt álló hivatal
(intézet) állami épületen levő rézkilincseknek és
egyéb ajtóvereteknek pótlanyaggal való kicserélésé
elő akadályt ne gördítsen.

Miről Címet tudomás és mihez tartás végett
azzal értesítem, hogy az ottani intézetnél, iskolá-
nál a rendeletben ismertetett eljárás alkalmazása
esetén, erről hivatalom haladéktalanul értesítendő.

Eperjes, 1917. január 13. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

185—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes nép-
oktatási intézetek tanerőikhez.

A vall. és közokt.-ü. miniszter úr 1916. évi
december 28-ikán 148,629—1916/X. a. sz.-hoz
hozzám a következő rendeletet intézte:

„Az Országos Hadsegélyező Bizottság elhatá-
rozása alapján az e célra rendelkezésemre bocsá-
tott fedezet keretén belül módomban van az 1875
évi XXXII. és 1891. évi XLIII. t. c. hatálya alá
tartozó nyugdíjas tanítóknak (óvóknak) és tanító-
özvegyeknek a támogatásra leginkább ráutalt
egy részét 100- és 80 koronás egyszersmindenkori
segélyben részesíteni.

Ezért a segélyért hatósági bizonyítvánnyal
igazolt teljes szegénység esetén bélyegmentes
kérvényben a következő egyének pályázhatnak:

1. azok a tanítóözvegyek és 16-ik életévüket
még nem töltött, teljesen szülőtlén tanító-árva-
k, akik valamely kellek hiánya miatt önhibájukon
kívül ezidőszert özvegyi nyugdíjat, illetőleg
árvagypénzt nem kapnak;

2. azok a nyugdíjas tanítók és tanítóözvegyek
akik

a) ellenséges betörés elől az 1916. év folyamán
lakóhelyükről menekülni voltak kénytelenek és
ezt hatósági bizonyítvánnyal igazolják.

b) az 1915. vagy 1916. év folyamán költséges
gyógykezelést igénylő betegségben szenvedtek és
akik ezt hiteles orvosi vagy gyógyszerári számlá-
lakkal igazolják.

c) akik a háború vagy más elemi csapás foly-
tán ingóságukban érzékeny károsodást szenved-
tek és ezt hatósági bizonyítvánnyal igazolják,
d) akik saját magukon felül legalább még két
keresetképtelen vagy önálló keresettel vagy jö-
vedelemmel nem bíró és ellátásban nem részesülő
családtagot tartanak el.

Az alapul megkívánt hatósági szegénységi
bizonyítványban a folyamodó családi állapota és
a keresetképtelen, vagy önálló keresettel, vagy
jövedelemmel nem bíró és ellátásban nem részesülő
családtagok száma mindenkor feltüntetendő. Az
1. pontban említett tanítóözvegyeknek és árva-
knak a néhai férj halotti bizonyítványát, képesítő-
oklevelét és legutolsó szolgálati bizonyítványát
is csatolni kell.

A kérvényt az állandó lakóhely szerint illeté-
kes kir. tanfelügyelőséghez (kirendeltség, fumei
kormányzó) 1917. febr. 15-ikéig kell benyújtani.

Miről Címet tudomás és a községben tartó-
kodó érdekelteknek haladéktalanul megfelelő tájé-
koztatása végett értesítem.

Eperjes, 1917. január 15. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

Hírek.

**Hadikölcsön-jegyzés meghosszabbí-
tása.** A m. kir. postatakarékpénztárnak értesíté-
se szerint a m. kir. posta- és távirtdahivatalok
az V-ik hadikölcsönre a legutóbbi árfolyamon
jegyzéseket még a folyó évi január hó 31-ikéig
bezárolag elfogadhatnak. Miről kartársainkat a
még rendelkezésre álló néhány nap felhasználása
végett azzal értesítjük, hogy eljárásuk eredmé-
nyét a m. kir. tanfelügyelőséggel haladéktalanul
közöljük.

**Szedercserjelevelek utáni költségek
megtérítése.** A hadsereg részére szükséges
szedercserjelevelek gyűjtése körüli tevékenység
fokozása érdekében a hadügyi kormányzat annak
idején elhatározta, hogy a gyűjtött szederleve-
lek métermázsájáért a gyűjtésben résztvevők
számára 8 kor. jutalmat tűz ki. A gyűjtési jutu-
lom az esetleg felmerült költségekkel együtt az
eperjesi kir. tanfelügyelőség útján fog kiutalvá-
nyoztatni. Evégből a kiadott rendelet értelmé-
ben, mint az lapunkban is közöltetett, az isko-
láknak még a folyó január hó végéig kell
bejelenteniök a királyi tanfelügyelőségnek — a
fuvarlevél —, illetőleg a fuvarlevelek megküldése
mellett, hogy szártott állapotban mily súlyú
szederlevéltömeget küldtek a Hadsegélyező Hiva-
tal címére s hogy milyen és mily összegű költsé-
geik megtérítését kéri. A kir. tanfelügyelősé-
g az iskolák jelentései alapján összesítő ki-
mutatásba foglalja az adatokat és felterjeszti a
minisztériumhoz a jutalmak és költségek kiutal-
ványozása végett.

Háborús tevékenység. A kisszebeni áll.
el. isk. tantestülete, Szukuray Manó isk. igazgató
lelkes és buzgó irányítása mellett, hogy szives
készséggel áll szolgálatára mindazon tevékeny-
ségnek, mellyel a lelkes, hazafias érzéséről
adhat tanúbizonyságot és amely érzést tanít-
ványaiba is igyekszik beleoltani és ezt erősít-
teni, mindezt a következő adatok is igazolják:
1. A tantestület érdeklődésének és buzgólkodá-
sának tudható be szintén, hogy az V-ik hadiköl-
csönre a kisszebeni takarékpénztárnál és pedig
a központiál 480,000 kor. s a hitelszövetkezeti-
nél 484,000 kor., míg a postatakarékpénztárnál
4200 kor. jegyzés történt. 2. Az Aradi Keres-
kedők Takaré- és Hitelszövetkezeténél heti
befizetés mellett, illetve törlesztéssel 7-en jegyez-
tek egyenkint 300 koronát. 3. Szedercserjelevelet
a hadsereg részére az iskola növendékei 34 kilót
gyűjtöttek, ennyi van szártott állapotban és azt
az iskola igazgatója megfelelően továbbította.
4. Szilvamágot 310 kilót gyűjtöttek az iskola
növendékei, melyet január hó 13-án szállított el
az iskola igazgatója a Hadsegélyező Hivatalnak.
Az ekként járó összeget a tanulók a hadiárva-
k és özvegyek segélyezésére ajánlották fel.

Zárdai iskola háborús tevékenysége.
Az Angolkisasszonyok vezetése alatt álló eper-
jesi „Sancta Maria” leánynevelő intézetnek a
háborúval kapcsolatosan ezúttal kifejtett jóté-
kony tevékenységét a következőkben ismertet-
hetjük: a) A katonák karácsonyára a tanulók
körében eszközölt gyűjtés eredménye a követ-
kező, és pedig az elemi iskolában 60 kor., a
kisdudóvodában 6 kor., a polgári iskolában
115 kor. 84 fill., a felső leányiskolában és a
kereskedelmiben 242 kor. 70 fill., a portánál
felállított perselyben 10 kor., összesen 434 kor.
54 fill., mely összeget az intézet főnöksége ren-
deltetési helyére küldte. b) Az V-ik hadiköl-
csönre a polgári iskolában 4 tanuló jegyzett és
pedig 1 tanuló 50 koronás névértékben, 2 tanuló
100—100 kor., együtt 200 koronás névértékben
és 1 tanuló 200 koronás névértékben. A felső
leány- és kereskedelmiből 3 tanuló a 100 kor.,
együtt 300 koronás és 1 tanuló 150 koronás
névértékben, összesen 900 koronás névértékben.
Közös adakozás útján a tanulók között az elemi
iskolában 93 kor. 50 fill., a kisdudóvodában
50 kor., a polgári iskolában 119 kor. 50 fill. és
a felső leány és kereskedelmi iskolában 37 kor.,
együtt 300 kor. folyt be, mely összegből léte-
sült egy 300 koronás alap I. Ferenc József és
IV. Károly király néven, melynek kamatait a
különbféle fokú iskolai tanulók felváltva fogják
élni.

**Népfölkelésre kötelezettek felmen-
tése körül követendő eljárás.** Az 1892—
1898. években született népfölkelésre kötelezet-
teknek ezúttal megtartott népfölkelési bemutató
pótszemlére történt behívásával kapcsolatban a
vall.- és közokt. ü. miniszter által kiadott ren-
dület értelmében az ezen népfölkelésre kötele-
zettek felmentése körül követendő eljárásra
nézve az eddig gyakorlatban levő elvek és mó-
dozatok általános érvényben hagyattak. A fel-
mentésre való igény tekintetében azon határidő,
mely időponttól kezdve az illető egyéneknek a
felmentés indokál szolgáló alkalmazásban kell
állaniok, 1916. évi december hó 1-jében állapít-
tatott meg. A felmentési javaslatok minél előbb,
de legkésőbb a népfölkelési bemutató-szemlé-
t követő 8 napon belül terjesztendő elő, nehogy
a késői előterjesztés miatt ezeknek idejében
leendő elintézése kérdésessé váljék.

A közönség

egy... Jaj, vigyázz
ez mégse járja, itt
Ilyenformán szólán
a szomszói, akik
huszonnégyedik na
összevetelén áldo
véget vetvén az ené
gazdagok egyarant
henyiről elnevezett
talan világlátásához
idején a szimmetriá
keresztelte ki a fény
Széchenyi-kör kijár
s ez a hiány sem
bármiféle más szem
s az a két bakfis, a
kodva csak két lép
zonyosan tudom, ne
mese hecc, hogy il
embert: két lépcső
gam láttam — olya
elharapták a nyelv

Az árdrágító

eltűnni lapunkból.
Kucsko György ep
150 kor. pénzbírsá
szappandragításér
bélitstítót és csor
csontot a Csont-é
tett be, 8 napi elz
bírságra ítélte. Kr
lakost a rendőrfőka
a vajnak magasabb
Jánost, zz eperjesi
vetkezet vezetőjét
pan forgalombahoz
gal sújtotta.

Új mozgószi

tanácsa, mint értes
Mozgósziház jelen
városi színházat mo
kiknek ez már az
több szkeccset, kaba
és más, nivós előada
ségének kedveskedn
Színház-mozgó vez
Dánielt, az Uránia
gálatot teljesítő bér
ezen a téren közis
münknek adhatunk
kivánunk az új vállá
előadások egyébkér
nak megkezdődni.

A sárosvármegye

vára az eperjesi kir
vármegye gyámpénz
a következő adomán
A már nyugtázott
Szojka Sándor ferz
köre községeiben
roleum feleslege
Dvortsák Győző szer
LAPOK gyűjtése c
Az Eperjesi Kölcson
vetkezet adomány
Gallé István körjeg
daróczi lakos add
leum-elosztási nyo
Horváth Károly paló
gyűjtése

A fennebb felsorolt ad
tázom. Együttal a m
és gyűjtőknek áldoz
fáradozásukért — a h
köszönetet mondok.
Dr. Máriássy Béla, va
Retikülttaláltak a s
verseny után a nagy
Piroska névre szóló v
és pénztárca van benn

A közönség köréből. «Egy, kettő... még egy... Jaj, vigyázz anyukám, még egy!... Nahát ez mégse járja, itt az ember kitöri a nyakát...» Ilyenformán szólának pedig a művészetnek azok a szomjazói, akik az 1917. év január havának huszonnegyedik napján a Széchenyi kör zene-összejövetelén áldoztak művészi vágyaiknak s véget vetvén azenének, hazamenének a szegények, gazdagok egyaránt. Történetesen a nagy Széchenyiről elnevezett testület helyiségeinek kifogástalan világításához 101 fényre van szükség s annak idején a szimmetriának hódoló szakférfiú százra kerekítette ki a fények számát... Szó, ami szó, a Széchenyi-kör kijárójánál egy villany hiányzik s ez a hiány sem háborús takarékosági, sem bármiféle más szempontokkal nem indokolható, s az a két bakfis, aki a kijövetelnél összekapaszkodva csak két lépcsőre számított, egészen bizonyosan tudom, nem azért nevetett, hogy milyen mese hecc, hogy ilyen kellemes csalódás éri az embert: két lépcső helyett három, mert — magam láttam — olyan nagyot léptek, hogy majd elharapták a nyelvüket. *Nahát.*

Az árdragítók névsora csak nem akar eltűnni lapunkból. E héten a rendőrfőkapitány *Kucskó* György eperjesi lakost tejhamisításért 150 kor. pénzbírságra ítélte. *Oravecz* Gyulánét szappandragításért 150 koronára. *Roth* Herman béltisztítót és csontkereskedőt, mert 230 kg. csontot a Csont- és Zsírközpontnak nem jelentett be, 8 nap elzárásra és 200 korona pénzbírságra ítélte. *Krivda* Jánosné sebeskellemesi lakost a rendőrfőkapitány 40 koronával bírságolta a vajnak magasabb áron való eladásáért. *Raáb* Jánost, az eperjesi Keresztény Fogyasztási Szövetkezet vezetőjét a rendőrfőkapitány tiltott szappan forgalombahozataláért 500 korona bírsággal sújtotta.

Új mozgósínház. Eperjes szab. kir. város tanácsa, mint értesülünk, az «Uránia» Városi Mozgósínház jelenlegi bérlőinek bérbeadta a városi színházat mozgósínház céljaira. A bérlők, kiknek ez már az ötödik hasonló vállalkozásuk, több szkeccset, kabaréelőadást fogának bemutatni és más, nívós előadással fognak városunk közönségének kedveskedni. Úgy az «Uránia», mint a Színház-mozgó vezetésére szerződtek *Oros* Dánielt, az Uránia volt, jelenleg katonai szolgálatot teljesítő bérlőjét, kinek szakavatottsága ezen a téren közismert. Részünkről csak örömmünknek adhatunk kifejezést és sok sikert kívánunk az új vállalkozásnak. A színházban az előadások egyébként csak május havában fognak megkezdődni.

A sárosvármegyei hadiársvák alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1917. jan. 23-ikáig a következő adományok folytak be:
A már nyugtázott összeg ... K. 22,666-12
Szojka Sándor ferzsói körjegyző, a köre közsegeiben szétosztott petroleum feleslege ... 10-
Dvortsák Győző szerkesztő az EPERJESI LAPOK gyűjtése címén ... 339-
Az Eperjesi Kölcsonös Segélyező Szövetkezet adománya ... 30-
Gallé István körjegyző, Nebenzahl daróczi lakos adománya a petroleum-elosztási nyoreségből ... 5-
Horváth Károly palocsai igazg.-tanító gyűjtése ... 10-
Összesen: K. 23,060-12

A fennebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért — a hadiársvák nevében — hálás köszönetet mondok. Eperjes, 1917. január 23. Dr. *Máriássy Béla*, vármegyei árvaszéki elnök.

Retikült találtak a szerdai Széchenyi körhangverseny után a nagyteremben. Egy Slatinszky Piroska névre szóló vasúti igazolvány, aranyóra és pénztárca van benne. Rendőrségnél átvehető.

Gyorsírás. Kombinált Markovits—Radnai módszer alapján, mely magában foglalja úgy a levelező-, mint a vita gyorsírását is, bárkit tanít heti két órában *Marencsin* Zoltán ev. theol. A díjazás csekély. Havonként 15 kor. Az anyag körülbelül két hónapra terjed. Érdeklődni lehet a kiadóhivatalban.

Az 1899-beliek bemutató-szemléje. A m. kir. honvédelmi minisztériumnak 1916. évi 26,300. eln. számú rendelete alapján az 1899. évben született népfölkelésre kötelezettek bemutatására vonatkozólag megállapított népfölkelési szemleterv a következő:

A szemle mikor tartatik meg hó, nap	Körjegyzőség, község	Járás	Bemutatói székely
	megnevezése, melyből a népfölkelésre kötelezettek elővezetendők		
Jan. 29.	I. bizottság:		
	Eperjes város	város	Eperjes
30.	Kajátai körjegyzőség	Eperjesi	
	Kelembéri "		
	Töltszéki "		
	Eperjesvidéki körj.		
	Sebeskellemesi "	Kisszebeni	
	Kapui körjegyzőség		
31.	Tótsóvári körjegyzőség		
	Sároszentimrei körj.		
	Nagysáros nagyközség	Kisszeben	
Febr. 1.	Kisszebenvidéki körj.		
	Kisszebenfelsővidéki körj.		
	Ternyei körjegyzőség		
	Bertóti "	Lemesi	
	Pécsújfalui körj.		
	Sirokai körjegyzőség		
2.	Szentmihályfalvai körj.		
	Monyhádi "	Lemes	
	Kisszeben város		
3.	Hernádszentistváni körj.		
	Turinai körjegyzőség		
	Lemesi "	Girálti	
	Keczerpekléni körj.		
	Sárosköszegi "		
	Sárosbogdányi "		
Jan. 30.	II. bizottság:		
	Komlóskeresztesi körj.	Girálti	
	Kükemezői "		
	Kurimai "		
	Girálti "		
	Tapclyhanusfalvai "	Felsővízközi	
	Remenyi "		
	Radomai "		
	Margonyai "		
	Magyarkapronczai "	Felsővízköz	
Febr. 1.	Ladomérmezői körj.		
	Felsőhunkóczi "		
	Felsőodori "		
	Felsővízközi "	Bártfai	
	Kapisói körjegyzőség		
	Ladomérvágásai "		
	Rónai "		
	Szorocsányi "	Bártfa	
3.	Rabóczi körjegyzőség		
	Szemelnyei "		
	Bártfavidéki "		
	Erdővágási "	Bártfa város	
	Ferzsói "		
	Galbatói "		
	Hertneki körjegyzőség		
	Lófalvi "	Héthárs	
5.	Lukói körjegyzőség		
	Lénártói "		
	Magyarasszlaviczi körj.		
	Zborói körjegyzőség	Héthársi	
	Bártfa város		
6.	Palocsai körjegyzőség		
	Berzeviczei "		
	Héthárs nagyközség	Héthárs	
	Daróczi körjegyzőség		
	Kishársi "		
	Csércsi "		
7.	Palonczai körjegyzőség	Héthársvidéki	
	Héthársvidéki "		

A szemle mindenütt reggel 8 órakor kezdődik.

Segélyek. A vall.- és közokt.-ü. miniszter *Krassics* Gyula erdővágási r. kath. el. isk. tanító részére 50 kor.-t és *Szepessy* Athanáz né tanító özvegy, rónai lakos, valamint *Moszkva* Jánosné tanító özvegy, eperjesi lakos részére egyenkint 40-40 kor.-t utalványozott segély címen.

Zongoratulajdonosok figyelmébe. A kassai kitűnő zongora-mechanikus és -hangoló: *Boldissár* Alajos, néhány nap mulva Eperjesre jön. Tehát aki zongoráját jól meghangolítani vagy javíttatni akarja, jegyeztessen elő Kósch Árpád cég üzletében.

Jótevény adományok. Az Eperjesi Vilámlámpa- és Erőátviteli r.-t. a következő egyesületeknek és jótevényes intézeteknek juttatott adományokat: a sárosvármegyei hadiársvák alapjára 100 kor., a Vöröskereszt eperjesi fiókjának 50 kor., a Vakok eperjesi intézetének 50 kor., a Sárosvármegyei Nőegyletnek 50 kor., az ev. Gyámint. Nőegyletnek 50 kor., az Izraelita Nőegyletnek 50 kor., az izraelita Népkönyvtárnak 50 kor., a Theologiai Otthonnak 50 kor., a kollégiumi konviktusnak 50 kor., a róm. kath. alumneumnak 25 kor., a gör. kath. tápintézetnek 25 korona.

Váltóhamisítás. Az Eperjesi Takarékpénztárból egy katona három ízben 150 koronát vett fel egy hamisított váltóra, melyen *Brzza* Gyula mint elfogadó szerepelt és két sóvári ember mint forgató és kibocsátó. A hamisításra rájöttek és kitűdött, hogy a hamisító *Druzbáczy* Jenő 39-es tarackos tűzér, szökött katona, kit a rendőrség egy kéjeánynál le is tartóztatott és átadta a katonai parancsnokságnak.

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális közgazdasági és pénzügyi hírek.

Ez már aztán maximálás, amit a német kormány a gyufával csinált: — felére, negyedére szállította le a fölthajtott árakat. Kilenc-tíz pfennig volt már a doboza, leszállították 2-5 pfennigre, körülbelül a mi árainkra. Úgy látszik, odaát se ismeretlen az áruzsora. De le tudják törni.

Kukoricásliszt Zágrábban. Ausztria példájára most Zágrábban is kénytelenek lettek felében kukoricásliszttel kevertetni a kenyérlisztet. Vigyázzunk és takarékoskodjunk, hogy minél később kerüljön rá a sor minálunk is. Nem kell éppen mindig tyúkra, kalácsra éhezniük. S ha van is, akkor is engedjük át azoknak, akik mindenüket, még az életüket is miértünk adják oda.

Zsákmányolt oláh árpa kellene az osztrák söriparnak. Igaz, hogy eddig csak 500 vasúti kocsi kaptak biztatást. Ezt meg persze keveslik — De hát be kell látniok, hogy inkább csak árpadara legyen abból az árpából zsír- és sertéshús-termelésre, vagy legfeljebb malátakévé a babkávénak kétségtelenül teljes értékű, sőt sokkal táplálóbb pótlására. Ez sokkal jobban előmozdítja a közlekedést.

Pótoljuk a kávé. Most, amikor már 24 koronát is elkérnek egy kiló kétes eredetű és minőségű kávéért, határozottan kell szembeszállni a szemérmetlen 24 koronás árral. Kísérletezzük meg és fényes eredményt érünk el. Tisztítsuk meg rostával vagy kézzel válogatva az árpát a hibás és idegen szemtől, mossuk hirtelen ki a portól és anélkül, hogy szárítanánk, mindjárt meg is pörköljük. Kétszer annyi pörkölt árpát vegyünk, mint kávéból szoktunk venni vigyázzunk jól a pörkölésre, hogy el ne égjen. Daráljuk meg rendes kávédarálón és aki pótkávé is szokott használni, csak annyi pótkávé tegyen hozzá, mint a kávéhoz szoktunk venni és egész jóízű kávé fog inni. Így könnyebben és nem is 24 koronáért, hanem — mert bepad — 70-80 fillérért juthatunk az asszonyoknak oly nélkülözhetlen élvezhető kávéhoz. Hogy az úgynevezett Franck-pótkávék már szintén drága árával szemben is dacolhatunk, nem muszáj okvetlenül használni, mert anélkül is éppen oly jó, csak akkor valamivel több árpakávé veszünk egy főzéshez. Ajánljuk, próbáljuk meg a szemérmetlen spekulációt megfékezni.

Rotschildék is panaszkodnak. Midőn a Magyar Általános Hitelbanknak vezérigazgatója az Országos Iparegyesületben panasolta, hogy hiába vérezték jórészt a mi katonáink a lengyel föld megszerzéseért, az intézőségbe ott már olyanok kerültek, akik a magyar vállalkozást sok olyasmivel terhelik meg, aminőtől a monarchia másik államabeliek mentesek. Hát hol itt a híres paritás? Ahelyett paritással! De miért panaszkodik a kormányok bankárja egy *ártatlan* egyesületben mindezekről? Miért nem teszi szavá a kormánynál, ahol is bizonyára nyitott ajtókra talál. Hisz tud a mi kormányunk oda ütni, ahová akar. Vagy csak idehaza, kifelé már nem?!

Sóbehozatal Németországból. A berlini kereskedelmi kamara értesülése szerint a kettős monarchiába, Bulgáriába, Törökországba és az okkupált területekre minden különösebb engedelem nélkül is lehet sót szállítani. Meg kell jegyeznünk, hogy nem valami egészséges tünet, ha nálunk olyan cikk behozatalával is rontani lehet a valutánkat, ami bőven termelhető a mi bányáinkból is. Itt valahol hiba van a sómonopólium működésénél, mint mindennél, pedig ezt könnyen lehet orvosolni, csak erély és hazafiság kell hozzá.

A petroleumszállítás nyeresége. Berlinből hírlik, hogy a Vacuum-társaság elhatározta, hogy 2 és fél millió márkáról 3 millió márkára növeli a társaság részvénytőkéjét. Ez a pénzügyi tranzakció valószínűen összekötésben van azzal, hogy a román petroleumtelepek elfoglalásával kapcsolatban a társaság szélesebb alapokra akarja fektetni üzletét s azt reméli, hogy a román nyersolaj elszállításán mintegy százötven millió márkát fog keresni, de a magyar, aki legvittebbül ontja vérért, még pénzért sem juthat petroleumhoz, pedig az is élni akar, de annak nem szabad ismernie még abban sem könyörületet.

Felelős szerkesztő: Kiadótulajdonosok
Dvortsák Győző. Koós Ernő és Frigyes.

□□□ **Meghívó** □□□
az Eperjesi Villamvilágítási és Erőátviteli Részvénytársaságnak f. évi február 13-ikán délután 3 órakor Eperjesen, a városháza tanácstermében tartandó

rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlési jegyző és két jegyzőkönyv-hitelesítő választása.
2. Igazgatóság jelentése az elmúlt év üzlet-eredményéről és a mérleg előterjesztése; a felügyelő-bizottság jelentése.
3. Határozat a tiszta nyereség felhasználása iránt.
4. Esetleges indítványok.

Eperjes, 1917. január 27-ikén.

Dr. Schmidt Gyula,
közgyűlési elnök.

Árverés.

Ezennel közhírré teszem, hogy Eperjesen a Lócsei-út 8. szám alatt lévő rak-táramban elhelyezett, körülbelül 100 mm. borokabogyót fogok 1917. január 29-ikén d. u. 3 órakor az eperjesi kir. közjegyző közbenjötté mellett készpénzfizetés ellenében nyilvános árverésen eladni.

Reisz Ede,
terménykereskedő.

Gebr. Eberstein

Olcso, gazdasagos, szagtalan

PETROLEUM-FŐZŐ.

Viszontelárusítóknak előnyös.

Dresden Altmarkt 7.

Eladó: egy nagy tükör,
mely 1½ méter magas, 1 méter széles.
Megtekinthető: Eperjesen, Fő-utca 19. sz. alatt Péchy Eleknénél.

„Jótállás a biztos eredményért.”

Törvényesen védve.

Reitter Oszkár

nagybecserekl ny lőkapitány és fajbaromfitenyésztőnek nagy-szerű találmánya a „PATKÁNIN”

patkányirtó-szer (nem mérge), mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és fölülmul minden más irtószert. 1 doboz ára 3 K, mely ele-gendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve Ismertető prospek-tust, melyben le van írva, hogy kü-lönléle nagyságú gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küld a PATKÁNIN-gyár egyedüli elárusítója, a Torontáli Agrárbank Részv.-társaság Nagybecsereken.

10 darab fajtiszta
plymouth-kakas
: eladó. :
Bővebbet Péchy Elekné, Sztankahermány.

Eladó
Árok-utca 9. szám alatti
HÁZ.
Feltételek dr. Weiszer Emil ügyvédnél (Eperjes, Fő-utca 29) tudhatók meg.

Hirdessünk
az Eperjesi
Lapokban!

DR. PALÓCZ k. egészségügyi tanár :::
v. kórházi specialista orvos
Budapest, IV., Károly-körút 2. sz.

Sok évi óriási speciális praxisa folytán teljes biztonság-gal felismeri és gyógyítja úgy férfiaknál, mint nőknél a titkos és nemibetegségeket, valamint az azokból származó összes bajokat. Rendel hétköznapokon d. e. 10-12, d. u. 3-5 óráig. Ha személyesen lehetetlen volna megjelenni, válaszbelyeges levélre szívesen ad **díjtalan** felvilágosítást afelől, hogy otthoni kúrával hogyan szabadulhat meg gyökeresen a bajától.

Veszek — az összeg előzetes beküldésével — **vagonszámra fejeskáposztát.**

Ajánlatok „Hauptelkraut Nr. 5365” jeligére **M. Dukas Nachf. A.-G.,** Wien I/1, hirdetési irodába kéretnek.

*Biztos talhajaj de drága
Hamar PALMA védőt rajja*

500 koronát
fizetek Önnek, ha

„**RIA-BALZSAM**”

nevű készítményem az Ön tyúkszemét, szemölcsseit és bőrkeményedéseit három nap alatt fájdalom nélkül ki nem irtja. Egy tégely ára — jótállási nyilatkozattal együtt — 1.75 K, 3 tégely 4— K, 6 tégely 6.50 K. — Sok száz köszönő- és elismerő nyilatkozat!

KEMÉNY, Kassa I. - Postafiók 12/202.

EO

Előfizetési
Egész évre . . .
Félévre
Negyedévre . . .
Hirdetési díj: Egy
pétisor egyszeri h
15 f. Közlemények

A sá

ezen világ
megállotta

A véres tu
mint az itt

S szíve, a

ketlen paras

ügyért nem

sok-sok úri s

mán megnyi

nek zára e

nyilik — s

Dölt.

A Vörösk

hadikölcsön.

tek, a hősök

mind megdo

szívét.

Egyetlen

írasi ív sem

paraszt keze

Valamenn

kumos aláír

A sárosi

dani, hogy a

a búcsúmulá

időktől szen

a pálinkaivá

zét nemes i

Tél kapitá

Arca kem

És szemöl

Mint vihar

Tél kapitá

Masirozása

Fakó arcá

A riasztóa

Tél kapitá

Vén szívét

Deres bajs

Hosszú, k

De Tél ka

Megfagyot

Mikor az

Új dalait z

Elveszik e

A vén, ve

S míg a s

Szeméből

Mogorva